

Nr 16.

Ankom till riksdagens kansli den 28 februari 1919 kl. 2. e. m.

Utlåtande, angående vissa Kungl. Maj:ts framställningar rörande pensioner och understöd.

1:o.

I en till riksdagen avlåten, till bankoutskottet hänvisad proposition, nr 31, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att växelstationsföreståndarna *Johanna Treutiger*, *Marie Louise Engström* och *Anna Falk*, förra växelstationsföreståndaren *Elin Nilsson* samt städerskornä *Tekla Anna Charlotta Larsson*, *Lena Beata Lindholm* och *Maria Carolina Mickelson* må från och med månaden näst efter den, under vilken vederbörande entledigats eller kommer att entledigas från sin anställning vid telegrafverket, av telegrafverkets medel under sin återstående livstid uppbära årligt understöd, envar av *Treutiger*, *Engström*, *Falk* och *Nilsson* med 700 kronor samt envar av *Larsson*, *Lindholm* och *Mickelson* med 400 kronor, ävensom att f. d. extra reparatören *Lars Johnsson Sihlanders* änka *Ida Fredrika Charlotta Sihlander* må från och med den 1 april 1918, så länge hon lever ogift, av telegrafverkets medel uppbära ett årligt understöd av 350 kronor, samtliga understöd att utbetalas i den ordning, som gäller för fyllnadspensioner från telegrafverket.

Till stöd för denna framställning åberopas utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden den 24 januari 1919, vartill utskottet anholder få hänvisa.

Utskottet, som icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 31 må av riksdagen bifallas.

2:o.

Ang. understöd åt kvinnliga extra biträdet hos generalpoststyrelsen Emma Adolfinna Bratt, född Pettersson.

I en till riksdagen avlåten, till bankoutskottet hänvisad proposition, nr 15, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att kvinnliga extra biträdet hos generalpoststyrelsen *Emma Adolfinna Bratt*, född Pettersson, må från och med månaden näst efter den, under vilken hon erhåller entledigande från sin anställning i postverket, äga att under sin återstående livstid å postverkets pensionsstat uppbära ett årligt understöd av 650 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över civilärenden den 31 december 1918.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att kvinnliga extra biträdet hos generalpoststyrelsen *Emma Adolfinna Bratt*, född Pettersson, må från och med månaden näst efter den, under vilken hon erhåller entledigande från sin anställning i postverket, äga att under sin återstående livstid å postverkets pensionsstat uppbära ett årligt understöd av sexhundrafemtio kronor.

3:o.

Ang. understöd åt banvakten C. G. Frankenbergers änka.

I en till riksdagen avlåten, till bankoutskottet hänvisad proposition, nr 20, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till förre banvakten vid statens järnvägar *C. G. Frankenbergers* änka *Anna Charlotta Frankenberg* må av trafikmedel utbetalas ett årligt understöd av 100 kronor att utgå från och med den 1 januari 1919 i enlighet med de grunder, som i § 7 av reglementet för statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa den 6 september 1872 stadgats rörande pensioner åt änkor efter delägare i nämnda kassa.

Till stöd för framställningen åberopas utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för den 31 december 1918, däri föredragande departementschefen anfört följande:

Järnvägsstyrelsen.

»I skrivelse den 7 augusti 1918 har järnvägsstyrelsen meddelat, att förre banvakten vid statens järnvägar *C. G. Frankenbergers* änka *Anna Charlotta Frankenberg* hos styrelsen anhållit om understöd.

För egen del har styrelsen anfört följande:

»Banvakten C. G. Frankenberg, som var född den 9 april 1832, antogs till ordinarie banvakt vid statens järnvägar den 1 augusti 1862. Han avgick ur statens järnvägars tjänst år 1894 och avled den 9 mars 1913.

Änkan Frankenberg, som är född den 3 februari 1841, är jämlikt ansökningen bifogade intyg medellös samt till följd av ålder och sjuklighet oförmögen att genom arbete försörja sig.

Ehuru Frankenberg vid bildandet av statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa år 1872 ägt rättighet att ingå i densamma, underlät han detta, med påföljd att hans änka vid hans frånfalle gick miste om förmånen av pension från kassan.

Därest Frankenberg vid sin död varit delägare i kassan, hade änkan bekommit en årlig pension av 156 kronor, motsvarande 25 procent av den avlöning, Frankenberg vid sin avgång ur statens järnvägars tjänst uppbar. Berörda avlöning, utgjordes dels av arvode 540 kronor, dels och av fri bostad med bränsle, vilken förmån i och för beräkning av änkepension enligt det vid Frankenbergs avgång ur tjänsten gällande reglemente skulle hava uppskattats till 15 procent av arvodet.

Ehuru det givetvis icke kan anses föreligga någon skyldighet för staten att hålla änkan Frankenberg skadeslös för den pension, hon gått förlustig genom mannens underlåtenhet att inträda i förenämnda änke- och pupillkassa, hyser järnvägsstyrelsen likväl den åsikten, att änkan Frankenberg med hänsyn till mannens långvariga anställning vid statens järnvägar samt de små omständigheter, vari hon själv befinner sig, bör beredas ett årligt understöd av statsmedel.

Till ytterligare stöd för denna uppfattning får järnvägsstyrelsen framhålla, hurusom årligt understöd i liknande fall beviljats, dels av 1913 års riksdag åt stationsinspektoren Axel Theodor Petersohns änka med ett belopp av 400 kronor, dels ock av 1914 års senare riksdag åt stationsinspektoren Carl Edvard Jungbergs änka med ett belopp av 500 kronor.

Beträffande det belopp, vartill ett understöd i förevarande fall bör bestämmas, anser järnvägsstyrelsen, att detsamma icke lämpligen bör understiga 100 kronor.»

Med stöd av vad sålunda anförts har järnvägsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva, att till änkan Frankenberg finge av trafikmedel utbetalas ett årligt understöd av 100 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1919 i enlighet med de grunder, som i § 7 av reglementet för statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa den 6 september 1872 stadgats rörande pensioner åt änkor eller delägare i nämnda kassa.

Till följd av remiss har statskontoret den 24 september 1918 avgivit utlåtande i ärendet samt därvid med hänsyn till de i ifrågakvarande fall föreliggande omständigheter, tillstyrkt bifall till järnvägsstyrelsens framställning.

Statskontoret.

Departement-
schefen.

På sätt järnvägsstyrelsen framhållit, har staten ingen skyldighet att hålla änkan Frankenberg skadeslös för förlusten av den pension, varom hon genom mannens förvällande gått miste. Emellertid har riksdagen, såsom av det ovan anförda framgår, åren 1913 och 1914 i två fullkomligt likartade fall beviljat understöd åt änkor efter två stationsinspektorer vid statens järnvägar. Då beträffande förevarande ansökan samma starka billighetsskäl — mannens långvariga anställning i statens järnvägars tjänst samt ankans sjuklighet och oförmåga att med arbete försörja sig — som i de nyssnämnda fallen tala för understöds beviljande, anser jag, att änkan Frankenbergs ansökan om understöd bör vinna avseende. Erinras må därvid, att ett bifall till densamma icke torde medföra några vittgående konsekvenser för framtiden, enär genom reglementet för statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa den 6 september 1872 stadgats, att en var, som därefter anställes i statens järnvägstrafiks ordinarie tjänst, skall vara delägare i nämnda kassa. De liknande fall, som framdeles kunna inträffa, torde därför bliva ytterligt få.

Mot storleken av det av järnvägsstyrelsen föreslagna understödsbeloppet, varå krigstidstillägg i vanlig ordning torde komma att utgå, har jag intet att erinra.»

Utskottet.

Med hänsyn till Frankenbergs långvariga anställning i statens järnvägars tjänst synes det vara billigt, att änkan, som är sjuklig och oförmögen att med arbete försörja sig, kommer i åtnjutande av något understöd av statsmedel och torde, i överensstämmelse med vad i likartade fall förut beslutats, änkan Frankenberg böra tillerkännas samma belopp, som skulle hava tillkommit henne, därest mannen vid sin död varit delägare i statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa. Enligt vad i propositionen meddelas, utgör detta belopp 156 kronor om året.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att till förre banvakten vid statens järnvägar C. G. Frankenbergs änka Anna Charlotta Frankenberg må av trafikmedel utbetalas ett årligt understöd av ett hundra femtiosex kronor att utgå från och med den 1 januari 1919 i enlighet med de grunder, som i § 7 av reglementet för statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa den 6 september 1872 stadgats rörande pensioner åt änkor efter delägare i nämnda kassa.

4:o.

Kungl. Maj:t har vidare i en till riksdagen avlåten proposition, nr 54, föreslagit riksdagen medgiva, att biträdet å järnvägsstyrelsens statistiska kontor *Anna Nygren* må från och med månaden näst efter den, då hennes ställning vid statens järnvägar upphör, under sin återstående livstid åtnjuta en årlig pension till belopp av 1,200 kronor, att utgå av trafikmedel.

*Ang. pension
åt biträdet
å järnvägs-
styrelsens sta-
tistiska kontor
Anna Nygren.*

Utredningen i ärendet återfinnes i propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden den 31 januari 1919, vartill utskottet anhåller få hänvisa.

Utskottet, som på de i ovanberörda statsrådsprotokoll anförda skäl funnit sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 54
må av riksdagen bifallas.

5:o.

Under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 31 januari 1919 har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten proposition, nr 51, föreslagit riksdagen medgiva, att extra ordinarie kammarskrivaren i generaltullstyrelsens kameral- och revisionsbyråer samt vid tullförvaltningen i Stockholm *Martin Fredrik Biberger*s änka *Dagmar Biberg*, född Beausang, och dotter, *Margit Elisabeth*, tilldelas ett årligt understöd av 385 kronor att av det å tullverkets omkostnadsstat uppförda förslagsanslaget till diverse utgifter utgå enligt de grunder, som i reglementet den 30 maj 1884 för tullstatens enskilda pensionsinrättning föreskrivas i fråga om pension till änkor och barn efter ordinarie befattningshavare vid tullverket.

*Ang. under-
stöd åt e. o.
kammarskri-
varen vid
tullverket t
M. F. Biberger
änka och
dotter.*

Med hänsyn till vad i statsrådsprotokollet anförts till stöd för ifrågavarande framställning får utskottet, som icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande
proposition.

6:o.

Ang. fyllnads-
pension åt
f. kronojäga-
ren A. J:son
Grönqvist.

I en till riksdagen avlåten proposition, nr 6, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre kronojägaren i Ljusnedals bevakningstrakt av Hede revir *Anders Johansson Grönqvist* må från och med den 1 maj 1918 under sin återstående livstid från statens domäners fond uppbära, utöver honom författningsenligt tillkommande pension, en årlig fyllnadspension av 220 kronor.

Till stöd för framställningen återropas utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden den 13 december 1918.

Utskottet, som ej haft något att erinra mot förevarande förslag, hemställer,

att riksdagen må medgiva, att förre kronojägaren i Ljusnedals bevakningstrakt av Hede revir *Anders Johansson Grönqvist* må från och med den 1 maj 1918 under sin återstående livstid från statens domäners fond uppbära, utöver honom författningsenligt tillkommande pension, en årlig fyllnadspension av tvåhundra tjugo kronor.

Stockholm den 27 februari 1919.

På bankoutskottets vägnar:

ERNST HEDENSTIERNA.